

Лидери Европске уније (ЕУ) усагласили су на Самиту ЕУ Западни Балкан у Софији заједничку декларацију у којој ЕУ потврђује недвосмислену подршку европској перспективи Западног Балкана.

Текст Декларације и Анекса преносимо интегрално:

"Ми, лидери Европске уније (ЕУ) и њених држава чланица, у консултацији са партнерима са Западног Балкана и у присуству релевантних регионалних актера, данас смо закључили следеће:

1. ЕУ поздравља заједничку посвећеност партнера са Западног Балкана европским вредностима и начелима као и визији снажне, стабилне и уједињене Европе, подржане нашим историјским, културним и географским везама и узајамним политичким, безбедносним и привредним интересима.

2. Подсећајући на самит у Солуну из 2003. године, ЕУ поново потврђује

недвосмислену подршку европској перспективи Западног Балкана. На основу досадашњег напретка партнери са Западног Балкана поново су потврдили посвећеност европској перспективи као свом чврстом стратешком избору, повећању својих напора и узајамној подршци. Веродостојност тих напора зависи од јасне јавне комуникације.

3. ЕУ је одлучна да појача и интензивира ангажман на свим нивоима како би подржала политичку, привредну и друштвену трансформацију региона, између осталог кроз појачану помоћ која се заснива на конкретном напретку партнера са Западног Балкана у области владавине права, као и у друштвено-економским реформама.

4. ЕУ поздравља посвећеност партнера са Западног Балкана преимућству демократије и владавине права, нарочито у погледу борбе против корупције и организованог криминала, доброг управљања, као и поштовања људских права и права припадника мањина. Делотворно спровођење реформи тих партнера почива на тим темељима. Цивилно друштво и независни медији имају кључну улогу у процесу демократизације.

5. ЕУ подржава опредељење партнера са Западног Балкана да наставе јачати добросуседске односе, регионалну стабилност и узајамну сарадњу. То се нарочито односи на проналажење и примењивање коначних, инклузивних и обавезујућих решења за билатералне спорове укорењене у наслеђу прошлости и на улагање додатних напора у помирење.

6. Изградња густе мреже веза и прилика са ЕУ и у региону је пресудно за зближавање наших грађана и привреда, као и за јачање политичке стабилности, економског просперитета, културног и друштвеног развоја. Надовезујући се на остварени напредак, између осталог кроз регионалне иницијативе, залажемо се да значајно побољшамо повезаност у свим димензијама: транспортној, енергетској, дигиталној, економској и људској.

7. ЕУ је сагласна са подстицањем повољног тржишног и инвестиционог окружења на Западном Балкану, како би се брже напредовало у смеру дигиталне економије и одрживих друштава која воде рачуна о клими у складу са Париским споразумом. Енергетска сигурност биће приоритет, између осталог кроз бољу енергетску ефикасност, бољу прекограничну међусобну повезаност, диверсификацију извора и праваца као и уравнотежену комбинацију разних извора енергије уз бољу интеграцију обновљиве енергије.

8. Посебан нагласак ставиће се на стварање додатних прилика за младе, обезбеђујући при томе да то доприноси друштвено-економском развоју Западног Балкана.

9. У ту сврху ЕУ поздравља обавезивање партнера са Западног Балкана на, између осталог, убрзано спровођење правне тековине у складу са уговорима о Енергетској заједници и Транспортној заједници, уклањање свих административних препрека на границама, завршетак регионалног тржишта електричне енергије и хитно спровођење Вишегодишњег акционог плана за развој регионалног економског подручја из јула 2017. године. ЕУ ће наставити да подржава те напоре.

10. ЕУ и партнери са Западног Балкана деле бројне безбедносне изазове који изискују координисано појединачно и колективно деловање. Када радимо заједно можемо да се ефикасно суочимо са тим изазовима. Наша сарадња у заустављању

илегалних миграционих токова показала је своју вредност и додатно ће се развијати.

11. Борба против тероризма и екстремизма, укључујући финасирање, радикализацију и повратак страних терористичких бораца изискивају појачану сарадњу међу нама.

12. ЕУ и партнери са Западног Балкана увиђају да су резултати у борби против корупције и организованог криминала од суштинског значаја за политичку и друштвено-економску трансформацију региона, као и за регионалну стабилност и безбедност, што је у најбољем интересу њихових грађана. ЕУ поздравља то што су се обавезали на предузимање одлучних мера, у сарадњи са ЕУ и у међусобној сарадњи, против трговине људима, узгоја дроге и кријумчарења људи, дроге и оружја.

13. ЕУ поздравља допринос партнера са Западног Балкана заједничкој спољној и безбедносној политици (ЗСБП) у свим њеним аспектима и очекује постепено продубљивање сарадње у тој области, а нарочито већи ниво усклађености, посебно у погледу питања од важног заједничког интереса.

14. Против дезинформисања и других хибридних активности борићемо се заједно уз већусарадњу у области отпорности, сајбер безбедности и стратешке комуникације.

15. Како би се што брже побољшао живот наших грађана у областима повезаности и безбедности с обзиром на европску перспективу Западног Балкана, ЕУ је данас, на основу релевантних аспеката саопштења Комисије од 6. фебруара 2018. године, покренула Програм приоритета из Софије за ЕУ и Западни Балкан који је приложен уз ову декларацију.

16. ЕУ поздравља намеру Хрватске да буде домаћин самита ЕУ – Западни Балкан за време свог председавања 2020. године.

17. Примамо к знању да се наши партнери са Западног Балкана слажу са наведеним тачкама.

Анекс уз Декларацију

Програм приоритета из Софије

Јачање подршке владавини права и добром управљању

- појачати подршку реформи правосуђа и напорима за борбу против корупције и организованог криминала, укључујући изградњу капацитета за спречавање корупције
- проширити саветодавне мисије за владавину права уз већу подршку држава чланица и ЕУ

- појачати праћење реформи кроз систематичније мисије за стручну проверу засновану на случајевима
- увести праћење судских поступака у случајевима тешке корупције и организованог криминала
- радити на побољшању мерења резултата реформе правосуђа
- пружити подршку Западном Балкану посредством Европског фонда за демократију у области независних и плуралистичких медија и цивилног друштва

Јачање ангажована у области безбедности и миграције

- појачати заједнички рад на борби против тероризма и спречавању радикализације и насилног екстремизма, у складу са иницијативом за борбу против тероризма на Западном Балкану
- значајно побољшати оперативну сарадњу у борби против међународног организованог криминала у приоритетним областима као што су ватрено оружје, дрога, кријумчарење миграната и трговина људима
- припремити обновљен акциони план за сарадњу у вези са ватреним оружјем ради ефикаснијег решавања питања илегалног ватреног оружја и великих залиха оружја
- повећати подршку изградњи капацитета у области сајбер безбедности и борбе против сајбер криминала
- побољшати сарадњу у области управљања миграцијом и границама
- додатно побољшати сарадњу међу официрима за везу које су разместили ЕУ (Европска комисија и Агенција за европску граничну и обалску стражу), државе чланице и надлежни органи Западног Балкана
- успоставити међуагенцијску радну групу ЕУ ПУП (правосуђе и унутрашњи послови) коју ће координисати Комисија
- продубити и проширити значајну сарадњу и дијалог у области заједничке спољне и безбедносне политике / заједничке безбедносне и одбрамбене политике
- додатно развити сарадњу у активностима у вези са хибридним претњама, између осталог побољшањем стратешке комуникације

Подржаване друштвено-економског развоја уз посебан акценат на младима

- проширити Инвестициони оквир за Западни Балкан да би се додатно привукле и координисале инвестиције билатералних донатора и међународних финансијских институција
- значајно повећати пружање гаранција у склопу Инвестиционог оквира за Западни Балкан да би се привукле приватне инвестиције
- повећати подршку образовању, а нарочито покренути пилот пројект за мобилност у

области стручног образовања и обука

- удвостручити средства програма Еразмус+ за регион, укључујући успоставу "Лабораторије за младе Западног Балкана" у 2018. години, при чему ће се обезбедити простор за иновативно утврђивање политика којима ће се одговорити на потребе младих и за решавање проблема одлива мозгова
- проширити обим и домашај Регионалне канцеларије за сарадњу младих и увести програм мобилности унутар региона
- обезбедити остварење напретка у спровођењу регионалног економског подручја, између осталог, већим радом на признавању квалификација, и напретка у олакшавању трговине унутар Западног Балкана
- остварити напредак у процесима учлањења Босне и Херцеговине и Србије у Светску трговинску организацију

Јачање повезаности

- покренути нови пакет пројеката у погледу повезаности (са значајним бесповратним средствима ЕУ као финансијском полугом) кроз Инвестициони оквир за Западни Балкан, укључујући подршку за "плави коридор" и "аутопут мира" (Ниш – Приштина)
- подржати веће искоришћавање прилика у оквиру постојећих одредаба Инструмента заповезивање Европе на Западном Балкану
- проширити енергетску унију ЕУ на Западни Балкан уз усмеравање на енергетску сигурност и диверсификацију извора и снабдевача, укључујући стратегију на регионалном нивоу ради искоришћавања обновљивих извора енергије, а нарочито хидроенергије
- радити на завршетку регионалног тржишта електричне енергије на Западном Балкану и обезбедити његову интеграцију у унутрашње тржиште електричне енергије ЕУ, укључујући кроз иницијативу за гасно повезивање у централној и југоисточној Европи (ЦЕСЕЦ)
- додатно подржати стварање јединственог регулаторног простора и ефикасног процеса за реформу енергетског тржишта у оквиру Уговора о оснивању Енергетске заједнице потписати ангажман / Меморандум о разумевању за изградњу гасног интерконектора Бугарска – Србија
- почети с применом Уговора о Транспортној заједници и потпуним функционисањем њеног секретаријата
- потписати споразум о седишту Уговора о Транспортној заједници (Београд)
- подржати декларацију министара о саобраћају са ТЕН-Т дана у Љубљани, укључујући акциони план за списак приоритетних граничних прелаза
- подржати декларацију министара о безбедности у друмском саобраћају са ТЕН-Т дана у Љубљани и повезани акциони план
- подржати нову стратегију за железнице како би се Западни Балкан укључио у главну мрежу и тржиште ЕУ

Дигитална агенда за Западни Балкан

- покренути дигиталну агенду за Западни Балкан, укључујући план за олакшавање смањења трошкова роминга
- покренути пакет значајне техничке помоћи за идентификацију потенцијалних дигиталних инвестиција (укључујући широкопојасни приступ) кроз Инвестициони оквир за Западни Балкан / Инструмент претприступне помоћи

Подршка помирењу и добросуседским односима на Западном Балкану

- подржати борбу против некажњивости кроз подршку Механизму за међународне кривичне судове и Специјалном суду за ратне злочине на Косову* (* овај назив не утиче на став о статусу и у складу је са Резолуцијом 1244/1999 СБ УН и мишљењем Међународног суда правде о косовској декларацији о независности), кроз ЕУЛЕКС
- омогућити учествовање у ЕУ програму Креативна Еуропа
- подстицати јачање веза међу цивилним друштвима Западног Балкана, између осталог подржавањем пројеката у оквиру Фонда за Западни Балкан

Овај Програм приоритета примењиваће се на неутралан начин у односу на питање статуса и неће утицати на разговоре о следећем вишегодишњем финансијском оквиру".

(Бета)